

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, РОСІЙСЬКОЮ
ТА ПОЛЬСЬКОЮ
МОВАМИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

міжнародної
науково-практичної
конференції

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ТА ЯКІСТЬ
СЕРЕДОВИЩА

Львів – 2010

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

канд. техн. наук Ковалишин В.В. – головний редактор

д-р техн. наук Грицюк Ю.І.

д-р сільгосп. наук Копій Л.І.

канд. фіз.-мат. наук Кузик А.Д.

д-р сільгосп. наук Кучерявий В.П.

канд. сільгосп. наук М'якуш І.І.

д-р техн. наук Рак Ю.П.

канд. біол. наук Сибірний А.В.

д-р фіз.-мат. наук Стародуб Ю.П.

д-р біол. наук Стойко С.М.

УДК 504(062) + 504.064(062)

В.А. АНДРОНОВ, Є.О. ВАРИВОДА
м. Харків, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

The necessity of strategic environmental assessment (SEA) introduction into the decision-making process in the field of environmental security is studied in the thesis. SEA is investigated as an instrument of governance for the environmental issues prevention of on the planning stage.

Сучасний розвиток системи «суспільство – навколишнє середовище» вимагає активного співробітництва в галузі управління екологічною безпекою. Україна є одним з найактивніших учасників процесу екологічної інтеграції, що підтверджується реальним діями з гармонізації національного природоохоронного законодавства з загальноєвропейським. З підписанням низки міжнародних нормативно-правових документів країна стала на шлях реформування системи управління екологічною безпекою, яка забезпечує попередження погіршення екологічної ситуації, виникнення небезпеки для здоров'я людей. В зв'язку з цим актуальності набуває впровадження уніфікованих методологічних процедур, до таких можна віднести стратегічну екологічну оцінку (CEO).

В 2003 р. в м. Київ в рамках Конференції міністрів «Довкілля для Європи» 36 країн та Європейське Економічне Співтовариство підписали Протокол з CEO до Конвенції з оцінки впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті. Для України підписання вказаного документу стало логічним етапом у виконанні взятих зобов'язань в рамках ратифікованих конвенцій, підтвердженні орієнтації на європейські та міжнародні інтеграційні процеси [1].

Відповідно до положень протоколу, стратегічна екологічна оцінка означає оцінку вірогідних, в тому числі пов'язаних зі здоров'ям населення, наслідків і включає визначення сфери охоплення екологічної доповіді, результатів участі громадськості та висловленої нею думки [2]. Об'єктом CEO є законодавство, політика, плани і програми, тобто сукупність ініціатив планувального рівня, реалізація яких може негативно вплинути на стан екологічної безпеки. Цей методологічний інструмент співвідноситься із національними системами екологічної експертизи та оцінки впливу на навколишнє середовище.

Ефективність діяльності з забезпечення екологічної безпеки напряду залежить від рівня її інформаційної підтримки. CEO є тим інструментом, що дозволяє на стадії планування перетворення структури природокористування зіставити можливості розвитку певного виду господарської діяльності з природними, соціально-економічними й адміністративними характеристиками території, підготувати висновки й рекомендації з найбільш доцільного й екологічно обґрунтованого здійснення діяльності з метою підготовки інформації для осіб, що приймають рішення.

Не дивлячись на те, що основні зусилля з практичного управління екологічною безпекою покладені на регіональний рівень. Існуюча в Україні система інформаційного забезпечення зорієнтована на прийняття рішень та їх реалізацію органами центральної влади. На регіональний рівень дані, які є, переважно, статистичними, поступають в узагальненому галузевому, адміністративному або басейновому вигляді і вони мало придатні для цілей оперативного використання [3-4].

Інформація, отримана в рамках впровадження процедури СЕО, дозволяє проводити стратегічне планування природоохоронних заходів. Треба зазначити, що головною метою СЕО є не оцінка як така, а ухвалення та прийняття рішень на основі проведеного дослідження, причому рішення повинне найбільшою мірою сприяти як сталому розвитку суспільства, так і збереженню якості навколишнього середовища.

Для можливості ефективного впровадження процедури СЕО до національної системи управління екологічною безпекою необхідне часткове реформування у галузі екологічної оцінки, а саме: визначення на законодавчому рівні поняття стратегічної екологічної оцінки; розробка регуляторних документів, які відносяться до проведення процедури СЕО на галузевому й/або територіальному рівнях; розробка механізмів правового забезпечення й стимулювання участі громадськості в прийнятті екологічно значущих рішень; розвиток методичних і методологічних основ СЕО в контексті національних напрацювань й фундаментального досвіду проведення екологічної оцінки; проведення пілотних проектів із впровадження СЕО до практичної діяльності з управління екологічною безпекою.

Завдяки можливостям отримання інформації на стадії планування діяльності, що є потенційно небезпечною для навколишнього середовища, процедура СЕО може розглядатись як ефективний, апробований в міжнародній практиці інструмент забезпечення підтримки прийняття рішень у сфері екологічної безпеки.

Література

1. Український національний посібник з впровадження стратегічної екологічної оцінки у національну систему прогнозування, планування та екологічної оцінки [Текст] / І.Б. Абрамов, О.Б. Борисова, Є.О. Варивода [та ін.] ; за ред. О.Б. Борисової, А. Юркевичюте, Г. Мартонакової; Х.: «НТК Інститут монокристалів», 2008. – 104 с.
2. Протокол з стратегічної екологічної оцінки до Конвенції з оцінки впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті: ЕСЕ/ МР.ЕІА / 2003 / 3 / організація об'єднаних націй. – Офіц. вид. – Нью-Йорк-Женева : ООН вид-во, 2003. – 48 с. – (Б-ка офіційних видань).
3. Дорогунцов С. И. Управление техногенно-экологической безопасностью в контексте парадигмы устойчивого развития: концепция системно-динамического решения [Текст] : / С. И. Дорогунцов, А. Н. Ральчук. – К. : Наукова думка, 2002. – 200 с.
4. Шмандій В. М. Екологічна безпека – одна з основних складових національної безпеки держави / В. М. Шмандій, О. В. Шмандій // Екологічна безпека. – 2008. – № 1. – С. 9 – 15.

- В.В. Ващук, О.А. Нагурський.* ПРИГОТУВАННЯ ПІВКОУТВОРЮЮЧОЇ КОМПОЗИЦІЇ НА ОСНОВІ ВІДХОДІВ ПІОЛІСТИРОЛУ ДЛЯ КАПСУЛЮВАННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ...110
- О.В. Петрів, К.В. Степова.* МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ХІМІЧНОЇ АДСОРБЦІЇ ГАЗУ НА МОДИФІКОВАНОМУ ПРИРОДНОМУ СОРБЕНТІ..... 112
- М.О. Плахотнікова, М.А. Петрова.* АНАЛІЗ ПОВОДЖЕННЯ З РАДІОАКТИВНИМИ ВІДХОДАМИ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....114
- Ю.Є. Шелюх.* МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ СИСТЕМИ "ПІЛЛОВЛЮВЛЯЧ – ПІЛОПОВІТРЯНА СУМІШ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ".....116
- Г.С. Стефанюк, А.М. Колодій, С.В. Стефанюк, О.Ю. Залецька.* ВМІСТ МЕТАЛІВ У ҐРУНТІ ПРИ ВИРОЩУВАННІ БУРЯКІВ СТОЛОВИХ.... 118
- Т.М. Гончар, А.Б. Тарнавський.* ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ..... 120
- А.Б. Тарнавський, Ю.Г. Сукач.* ЗАХОДИ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....122
- В.А. Андронов, Є.О. Варивода.* ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ..... 124
- Г.Ф. Винявська.* РЕАГЕНТНЕ ОЧИЩЕННЯ ВОД ВІД ЙОНІВ ФТОРУ..126
- М.В. Якуб'як, М.Ф. Юрим.* АНАЛІЗ ОПТИМАЛЬНИХ СПОСОБІВ ТА ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ РОЗДІЛЕННЯ СИПУЧИХ МАТЕРІАЛІВ.....129
- М.Ф. Юрим, А.В. Сибірний, І.І. М'якуш, І.О. Мовчан.* ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ДИСПЕРСНОГО СКЛАДУ ПИЛУ..... 132
- З.О. Знак, І.М. Романович, В.О. Васійчук.* УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХІДНОГО НАТРІЮ ТІОСУЛЬФАТУ З ОДЕРЖАННЯМ РАДІАЦІЙНО-ЗАХИСНИХ МАТЕРІАЛІВ.....134